

- ¹ Hofheinz W, Merkli B. Antimalarial drugs II. In: Peters W, Richards WHG, eds. Handbook of experimental pharmacology. Berlin: Springer, 1984.
² Peters W. In: Kreier JP, ed. Malaria, vol 1. Epidemiology, chemotherapy, morphology, metabolism. New York: Academic Press, 1980.

Leiden, maart 1985

D. OVERBOSCH
 P.C. STUIVER
 H.J. VAN DER KAAJ
 A. DE GEUS

De fertiliteitsprognose na orchidopexie

In het artikel van Leliefeld en Peulen wordt een aantal oorzaken aangegeven, waardoor er in de literatuur verschillen in fertiliteitspercentages na orchidopexie bestaan (1985; 201-3). Alhoewel wij het bijna geheel eens zijn met genoemde factoren, die het vergelijken van de resultaten bemoeilijken en daardoor de verschillende uitkomsten verklaren, menen wij toch een enkele kanttekening te moeten maken.

Schrijvers stellen dat ectopische testes een zeer slechte prognose hebben en verwijzen naar een artikel van Cour-Palais uit 1966. Wellicht is hier sprake van een „slip of the pen”, want, op de eerste plaats, wordt in het desbetreffende artikel van Cour-Palais niet de fertiliteitsprognose van ectopische testes beschreven. Op de tweede plaats moet gesteld worden dat ectopische testikels (aangenomen dat het hier vooral de superfasciale ectopische testikels betreft) juist een minder slechte fertiliteitsprognose hebben dan abdominale of inguïnaal liggende testes, zoals uit de follow-up van Farrington en Schoorl blijkt.^{1,2}

Voor het onderzoek van de, nu emeritus, kinderchirurg Schoorl mag in dit verband niet onvermeld blijven, omdat juist in dit onderzoek met een aantal van de door Leliefeld en Peulen genoemde factoren rekening werd gehouden.

LITERATUUR

- ¹ Farrington GH. Histologic observations in cryptorchidism: The congenital germinal-cell deficiency of the undescended testis. J Pediatr Surg 1969; 4: 606-13.
² Schoorl M, Frensdorf EL, Heijens JPG. The results of surgical therapy for bilateral maldescended testes. Z Kinderchir 1983; 38: 169-72.

Rotterdam, februari 1985

F.W.J. HAZEBROEK
 S.M.P.F. DE MUINCK KEIZER
 J.C. MOLENAAR

Ook de term ectopie blijkt verwarring te stichten! Bedoeld werd de echte ectopie, waarbij de testis bijv. perineaal of femoraal is gelegen. Collega Hazebroek et al. doelen op de zg. superfasciale inguinale ectopie, een onjuiste en verwarrende uitdrukking voor de zg. testis reflexus, ook wel geobstrueerde testis genoemd.¹ Deze op de aponeurose teruggeslagen testikel mag daarom niet als ectopie worden beschreven, omdat het gubernaculum nog steeds op de bodem van het scrotum aanstuurt; de testikel is in feite niet buiten de route van de normale testiculaire descensus geweken. Van de testis reflexus wordt inderdaad doorgaans een betere fertiliteitsprognose aangegeven dan van de abdominale of inguïnaal gelegen testikel. De echte ectopie is een rariteit en vormt minder dan 1% van alle maldescensusvormen.² De fertiliteitsprognose van de echte ectopie wordt als slecht beschouwd.^{1,3} De verwijzing naar Cour-Palais heeft inderdaad correctie, waarvoor onze dank.

- ¹ Lipshultz LI. Cryptorchidism in the subfertile male. Fertil Steril 1976; 27: 609-20.
² Scorer CG. The descent of the testis. Arch Dis Child 1964; 39: 605-9.
³ Hezmall HP, Lipshultz LI. Cryptorchidism and infertility. Urol Clin North Am 1982; 9: 361-9.

Roermond, maart 1985

H.H.J. LELIEFELD
 G.J.A. PEULEN

Adipositas en de stand der wetenschap

Het commentaar van Lamberts (1985; 243-4) op het „Advies inzake Adipositas” van de Gezondheidsraad heeft een kritische kanttekening. De schrijver constateert, dat adipositas nauwelijks een risico voor de gezondheid oplevert. Dit feit zal op zichzelf wel juist zijn. Het neemt evenwel niet weg dat overgewicht, hoewel het rapport daarover geen uitsluitel geeft, in veel gevallen mede voortvloeit uit een niet optimale voedingswijze.¹ Zo'n voeding is niet alleen energetisch te royaal bemeten, maar ook ongunstig samengesteld: te veel dierlijke eiwitten, verzadigde vetten, suikers, keukenzout en alcohol. Aan de gezondheidsrisico's die kleven aan een dergelijke voeding wordt door de commentator – tevens mede-opsteller van het Advies – voorbijgegaan.² De door de lekenpers gulzig opgeslokte stelling: „een beetje te dik is niet erg” zal derhalve weinigen bewegen hun voedingspatroon te wijzigen.³ Toch wordt dit door velen bepleit.⁴

LITERATUUR

- ¹ Gezondheidsraad. Advies inzake Adipositas. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij, 1984.
² Kromhout D. Is de huidige voeding een prudente voeding? Voeding 1980; 41: 255-8.
³ NRC Handelsblad. Gezondheidsraad vindt geringe mate vetzucht goed. 1984; 17 nov.
⁴ Hautvast JGAJ, Hermus RJJ. Een voedsel- en voedingsbeleid in Nederland; bestrijding van de gevolgen van de welvaart. I en II. Ned Tijdschr Geneesk 1979; 123: 939-44 en 975-85.

Brielle, februari 1985

J.J. VAN BINSBERGEN

Overgewicht – ook al vallen de nadelige gevolgen ervan mee – moet ergens vandaan komen. Collega Van Binsbergen noemt zelf al een aantal voedingsbestanddelen waaraan, onder bepaalde omstandigheden en in bepaalde hoeveelheden genuttigd, misschien kwalijke gevolgen kunnen worden toegeschreven. Met de beperkingen welke in het „Advies inzake Adipositas” van de Gezondheidsraad zijn aangegeven blijken deze kwalijke gevolgen via adipositas echter beperkt te zijn. De vraag of de door collega Van Binsbergen genoemde voedingsbestanddelen, onafhankelijk van het relatieve lichaamsgewicht, een gezondheidsrisico opleveren is belangrijk, maar valt buiten de opdracht aan de betreffende Commissie van de Gezondheidsraad. De stelling dat in geneeskundig opzicht „een beetje te dik niet erg is” wordt ook door de voorzitter van de Commissie ter zake, prof. dr. J.G.A.J. Hautvast, gedeeld. De laatste literatuurverwijzing van collega Van Binsbergen, welke uit 1979 stamt, is dan ook thans minder ter snede.

Amsterdam, februari 1985

H. LAMBERTS

Uit het commentaar van Lamberts, ter gelegenheid van het uitbrengen van het advies van de Gezondheidsraad inzake adipositas zou kunnen worden opgemaakt dat in dit rapport de medische consequenties van adipositas belang-